

Marian
Piechal

APOSTROFA

Tvoj grb, o mesto véliko, brez kraja,
ni dínamo in niti ne povreslo,
ne dimnik, rdeč od isker in ves sajast,
temveč le majhen čoln in krhko veslo.

Ne izogiba se te zgodovina,
s krvavimi sledmi v tvoj tlak vgrajena;
trud mnogih rok življenje tu navija
z bombažastimi nitmi na vretena.

Ne tlak — klavirske tipke pod korakom
se vdajajo; kot na pritisk pedala
zveni grozeča marseljeza v zraku.
Že grška Nike je na ladji stala.

Nad zmedo dvigaš z veslom se kot s krilom!
Tvoj kljun je rezal vseh neviht besnenje.
Nekoč ljudje si vzamejo plačilo,
nekoč odvijejo z vreten življenje.

In v svoje roke zgrabijo to veslo
in v jambor spremené. In iznenada:
zapluj, kakor krilata Nike, vesna,
zašúmi, veter, in zapihaj v jadra!

(Krik iz mesta, 1929)

MED POTJO Ljudje, tisoč devetsto petega rojeni,
 mar se je res tako zelo spremenil svet?
 Najbrž sem se le jaz — jaz sem odrasel zemlji
 za vso to dobo svojih tridesetih let.

Jesenski veter skoz kosti mi še ne piha,
 a že so črke zame kakor žebli krste.
 Še sem kot pljuča dne, iz mene prešlost diha,
 a že izpod peresa smrt mi brizga v vrste.

Zdaj mi je toliko od zibke kot do groba.
 Straši me v trnje ulitih črk ujeti svet.
 V besedah, v knjigah moja prava je podoba —
 a kaj z menoj čez trideset bo let?

(Srebrna tehtnica, 1936)

POGREB O, blažene bakterije,
 TOVARIŠA nikrobi in bacili,
 ki ste srce mu in arterije
 ugonobili!

O, blagoslovljena sušica,
 ki pljuča nam razkraja,
 in mrzlica in še vročica
 in smrt, ki osvobaja!

Izružil svoje dneve
 do zadnjega je zrna,
 že v strok svoj ga kot pleve
 je vzela krsta črna.

Piš spremlja skoz vejevje
 jesenske ga aleje,
 neutrudna straža — drevje —
 nanj zlato listje seje.

Ptič zadnjo himno zacvrkoče
 s povešenimi krili,
 duhá upora *nam* izroča
 a truplo mrtveca gomili.

Ves širni svet kot onemel je,
oblaki se podijo mimo.
S pogreba grêmo, silno žejo
si s svetlim prosom solz gasimo.

Nad grobom bela je meglà
in vetrn pokòj razvešen;
vsak delček je umrlega
zdaj že svoboden, rešen!

(Altengrabow, 1939)

PISMA SINU

Ločitev

Na vsaki reki, ki naju loči,
vetròv jesenskih lok spet igra.
Pomisli, sinko, če iz železa
bil bi, prežrla bi me ta rjà.

Ločitve najine pesem umljivo
pomeni vsak moj tuzemski korak,
solzé kot glasovi posamezni v pesmi
so svetle zvezde, vpisane v mrak.

Zlati napis prebiram na nebu
in vem za resnico, ki v njem se blešči:
nastal sem iz misli, sanj, hrepenenja,
kot drugi iz ognja, telesa, krvi.

In vem, da nekoč me srp časa odreže
kot klas, in kot zrno zaseje me v tla,
iz mojih kosti napravi piščalko,
vetrovom nad polji jo k ustnam poda.

Četudi mi ogenj v žilah ugasne
in kri in telo mi sprhnita v pepel,
ne bo vsega, sinko, pokrila me zemlja —
saj v tebi in v pesmih naprej bom živél.

(Iz razdejanja, 1939—1945)

POET Prišel je čas boja, čas preizkušnje,
pripravljaj, pero, za novi se trud,
paraj s konico — sence zadušne,
koplji svoj stih kot zlato bi iz rud.

S trdno vezjo na svet me prikleni,
da z deli bom v sebi sij razplamtél,
naj izpove me jezik ognjeni,
preden mi roka razpade v pepel.

Stihi sovragom naj bodo kot gadi,
drugom iz njih naj upanje sveti,
pesem naj sužnost kot oven napada,
plamen dejanj in misli naj neti.

Naj me navdihnjenje vsega presveti
in samoljubja do kraja očisti,
da bom ves tak, kot je v snežnih zametih
jesensko drevo z odpadlimi listi.

(Septembrski epilog, 1954)

* * * Kje ste, nenadna, silovita,
kot vod pomladnih bujni viri,
nekdanja čustva, sanje, upi,
kje ste ljubezenski nemiri?

Fotografiji, nekaj pisem,
list vinske trte — misel išče ...
Ljubezni davne obledelo,
uvelo, sivo pogorišče.

Ko gledam mrtvih črk ugaske
— spomin je v stare čase segel —
prebiram kot sledi jih sveže
ljubezenskih stopinj na snegu.

Glej, pravkar mlad par razigrano
hiti po poti zasneženi.
Kako je ona *Njej* podobna!
Kako je on podoben meni!

(Slavčja pesem, 1954)

AGATON Bil je tako občutljiv
 za lepoto,
 da je videl povsod
 samo
 grdoto.
 Na primer: velblod!
 Lahko bi bil lep,
 ko bi ne imel grbe.
 Zato je bil za njega,
 Agatona,
 tem bolj
 grd,
 grši od navadnega velbloda,
 ker ga je videl na ozadju
 tistega lepega iz domišljije:
 brezgrbega!
 Tako je resničnost
 v primerjavi z domišljijo
 za njega,
 Agatona,
 izgubljala na vrednosti,
 bila je osiromašena —
 osiromašena zaradi domišljije!

(Govorica molka, 1958)

ZEMLJA O velika zemeljska obla
 ti si kot vinski grozd
 hrano pijačo strup
 skriva tvoja nótranjost
 poživljajočo vsebino
 sončen sen
 močen polet
 ko spominjaš na grozd
 majhen planet

(Govorica molka, 1958)

HODIM V SENCI Hodim v senci
 kače sikajo divje
 Hodim v soncu
 senca za mano se vije

Očitati mi imajo
 kaj neprestano
 Ali bo takó še tedaj
 ko ne bo več sence za mano

(Govorica molka, 1958)

ZMAGA Vsak dan
 zvalí se name
 z novim kamnjem
 pozabljenja
 vsak teden
 z novim gruščem
 pozabljenja
 vsak mesec
 z novo skalo
 pozabljenja
 vsako leto
 z novo goro
 pozabljenja

izpod katerega izvira
 ozek potoček
 rastočega pesniškega vrenja

(Govorica molka, 1958)

UČIMO SE O kámenje poljsko borno
 OD KAMENJA v molčanju takó zgovorno

kálavec kremen granit
 kakó bohotí vaša bit

stoinstoletij grmade
 so stisnile v vaše se sklade

navzven nična bedna stvar
 a znotraj kak silen žar

o kakšen naboj energije
vsak kamen molče v sebi krije

da najdeš pomen ki je v njih
potreben je tih navdih

treba je tehtati v glavi
da najdeš ključ ki bo pravi

da nekdam ob neki zori
ti kamen bo spregovoril

kamen tačas in te dni
z molčanjem skrivnostnim molči

v dojetni obliki biva
vsebina nedojemljiva

nespremenljiva zre v nas
in čaka da pride njen čas

od kamnov učimo se znanja
zgovorne modrosti molčanja

Prevedel J. Menart

PESNIŠKA Kdo jo podpisal je?
IZKAZNICA Lechón? Mar Norwid?*

Ali sibirski
piš iz katóрге?

S čim? Z zlatim leskom
jasnega ščipa?
Ali s prelitim
znojem očeta?

* Dva znana poljska napredna pesnika.

Ali mar s solzo
matere moje,
v nitko življenja
njenega vpito?

Ta nit zdaj veže
moje besede.
In v njih se skriva
ščepec soli.

Prevedel Janez Menart